

Anton Ingolič:

Kratkorepec v velikem svetu

Drugega dne pa sta srečala na samotni poti silno shujšano kravo; kar prestrašila sta se je.

»Čujta, ali se ne poznamo? Nisi bil ti s prestreljenim uhljem sel onega Pravdača, ki nas je tako dolgo vodil za nos? Ti, kosmač, pa si ga na našem prvem in poslednjem zborovanju tako imenitno zavrnil, ne?«

»Glej no, Liško!« sta se začudila popotnika in se ročno približala upehani in shujšani kravi. »Kako je s teboj, da te je sama kost in koža?«

»Kako pa naj bom debela in rejena, ko že ves čas živim ob samem listju?« je odvrnila Liška turobno. »Zdaj mi je končno dovolj tega životarenja: vračam se k svojemu gospodarju. Pri njem se mi je kljub vsemu bolje godilo kakor v »zlato svobodi!«

»Vendar si se spametovala,« se je nasmehnil Koder in nadaljeval čez čas z veliko resnostjo:

»Saj sem že davno dejal, da je bil boj za tako zvano »staro pravdo« nesmiseln. Naši predniki so živeli skupno s človekom že tisočletja, v tem času so se navadili na drugo hrano in sploh toliko izpremenili, da mi ne moremo zdaj čez noč zaživeti življenja onih naših pradavnih prednikov, ki so res živeli že v svobodni naravi. Kaj pa bi bilo z

nami, če bi se nam res posrečilo premagati človeka? Požrli bi nas vsi oni naši številni sovražniki, ki ne bi nikoli pristopili k naši zvezi! Nas bi bilo tako še prej konec! Sicer pa se mi zdi, da ravna jo ljudje z nami vendar lepše kot nekoč. Dobrosrčni ljudje so že osnovali po vsem svetu društva v našo zaščito. Posebno mladina pridno pristopa! Zato mislim, da bo našim potomcem boljše kakor nam!«

Kratkorepec in Liška sta z zanimanjem poslušala Kodra; posebno Liška mu je ves čas pritrjevala, naposled pa je spregovorila:

»Tudi jaz sem vse to uvidela, zato se vračam. Upam, da se mi ne bo zgodilo

nič hudega. Domača hči me je že od nekdaj zagovarjala, pa me bo menda tudi zdaj.«

Liška se je okrenila, da bi šla, ko jo je ustavil Koder in vprašal:

»Kako pa je z ostalimi »uporniki«? Se je Pravdaču posrečilo zbežati? Pa Ščetinec in drugi?«

»Pravdač se je junaško boril, a nekaj dni pozneje je podlegel rani na vratu! Ščetinec pa je tako dolgo motovilil pod Rožnikom, dokler ga niso ujeli brezposelni in si ga spekli kar sredi gozda. Belka je odšla iskat gospodarja, pa ga menda še ni našla. Ostali pa so se raztepli na vse strani. Tako,« je končala Liška, »dovolj sem se zamudila. Moj dom je še daleč. Zdrava ostanite!«

Pokimala je vsakemu posebe, zamukala in počasi odšla.

Tudi Koder in Kratkorepec sta nadaljevala svojo pot.

Ko sta potem prišla do velike hiše, je Kratkorepec mimogrede vprašal, kdo v njej stanuje. Koder mu je razložil, da se tu uče mladi ljudje najrazličnejših modrosti.

Zdaj je postal Kratkorepec sila razveden. Na vsak način bi bil rad videl tudi od znotraj to čudovito stavbo, kjer dobivajo ljudje pamet in učenost. Preprosil je Kodra, da sta si je šla ogledat.

Koder se je precej časa pazno oziral na vse strani, šele potem je pokimal svojemu spremljevalcu. Stopila sta v prostoren hodnik, od tu sta smuknila skozi priprta vrata v prazen razred. Po dolgem iskanju je staknil Koder pod katedrom primerno skrivališče.

»Zdaj pa tiho! Niti ganiti se ne smeš! Naj se godi okoli naju, kar hoče! Tu se nama ni bati ničesar. Ko bo minila šola, pa jo ubereva dalje! Čuj, otroci že prihajajo!«

Res, čez čas so se odprla z ropotom vrata in vstopilo je nekaj otrok ter se takoj jelo glasno pogovarjati in smejati. Hrup je naraščal. Zdaj pa zdaj je kdo udaril po katedru, da je plašljivi Kratkorepec strepetal kot šiba na vodi. Koder mu je moral vlivati vedno novega poguma.

Sredi največjega hrupa pa je zazvonilo. Otroci so se naglo umirili. Tedaj je Kratkorepec zaslišal glas odraslega človeka.

»To je učitelj!« mu je šepnil Koder.

Kratkorepec sprva ni mnogo razumel, o čem so govorili; slišal pa je dobro, kako je od časa do časa zapela šiba in je zajokal ta ali oni učenec.

Čez čas pa je vendar razložil učiteljev glas:

»Zdaj bomo ponovili to, kar smo se zadnjič učili o domačem zajcu! — No,

Janezek, povej, kakšen je kunec ali domači zajec?«

Zdaj je Kratkorepec napol ušesa, celo bolni desni uhelj je visoko dvignil.

Čez dolgo se je oglasil iz skrajnega konca razreda tenek glas:

»Kunec je manjši od divjega zajca. Tudi krajše uhlje ima in tudi zadnji dve nogi sta mu krajši, zaradi tega ni tako uren kakor njegov sorodnik.«

Kratkorepcu ni bilo to po volji, kar je slišal. Hotel je z zadnjim nogo udariti ob tla, ko ga je Koder v poslednjem trenutku opozoril, naj bo vendar miren.

Učitelj je nato vprašal nekega drugega učenca, kaj še ve o kuncih. Ta je odgovoril:

Kunec ima sicer dobro meso, a takšnega ne kakor divji zajec.«

»Kdo ve še kaj?« je učitelj spet vprašal.

Njegovo kožo uporabljajo za kožuščke!« je dejal nekdo.

»Iz dlake delajo klobuke!« je odgovoril drugi.

»Imamo razne vrste kuncev: belgijske, angorske in druge!« se je oglasil tretji.

»Zdaj pa odprite zvezke! Čitali bomo spis, ki ste ga napisali o zajcu!« je spet spregovoril učitelj in poklical nekega učenca.

Ta je zajokal, češ, da nima naloge, ker ga je prejšnji dan bolela roka. Še dva učenca sta se opravičila. Šele četrty je imel nalogo, čital jo je tako glasno, da Kratkorepcu ni ušla niti ena beseda.

Spis se je glasil tako-le:

Z a j e c.

Imamo dve vrsti zajcev: divje in domače, ki jim pravimo tudi kunci. Divji so vsi enake barve, domači pa so lahko beli, črni ali drugačni, le rdeči ne. Pač pa imajo belci rdeče oči. Zajec, domači kakor divji, sliši zelo dobro, ker ima dolge uhlje. Vendar se ne ustavi, če ga še tako lepo kličeš. Ker mu je rep na stalnem prepihu, nima časa, da bi zrasel daljši. Živalica, o kateri pišem spis, je tako boječa kakor tisti človek, ki mu pravimo »z a j e c«. Njegovo meso je užitno, kožuh pa topel. Imamo še eno vrsto zajcev. To so tisti, ki hodi jo v Veliki noči s pirhi po svetu. Teh še nisem videl, vendar jih imam najrajši in se mi tudi zde najlepši in najpotrebnejši.

(Kunec prihodnjia.)

Jože Grbinc:

Birma

Tinček, Rovanov pastir, je tiste dni najraje ležal na hrbtu, gledal v bele oblake nad seboj, ki so se prepeljavali nad njim, in je vtopljen v misli sanjal o sreči, ki se mu je obetala.

»Birma se bliža, letos boš moral tudi ti, Tinček!« je dejal oni dan, ko je bil v gorski šoli, prijazni župnik gospod Jernej.

Odtlej so se vrtele vse misli pastirčka Tinčka le okrog birme. Vneto je pritezal ušesa, ko je pod večer posedla Rovanova družina k večerji in se je sukal pomenek o teh in onih zadevah. Zdaj ko je bila pred vrati birma, je vsak odrasel znal povedati, kako je bilo takrat, ko je sam stopil pred škofa, da ga je vpričo vseh »očofal«... Za Tinčka in ostalo dečad sila zanimivi razgovori.

Dvakrat tedensko je hodil Tinček s Preske, strmega hriba, v dolino k Sv. Miklavžu, kjer je bila fara in šola. Pastirček je obiskoval le gorsko šolo, kajti predaleč bi bilo vsak dan na tako oddaljeno pot. Gospod Jernej jih je poučeval o vseh naukih, ki jih mora vedeti šolar, kako naj pristopi k zakramentu sv. birme.

Tinček je proste dneve, ko je služil pri Rovanovih za pastirčka, pogljal svojo čredo ovac in koz najraje na Leppe njive. Ta planota mu je bila najbolj všeč. Dovolj grmovja, pa tudi sočne trave je imela tam njegova živinica in Tinček je lahko v miru premišljeval o sreči, ki ga čaka na birmanski dan.

»Kaj bi si neki zaželel za darilo?« se je Tinček hipoma zamislil in je kakor v polsnu zaprl oči... Pomislil je na to in ono, pa se je odločil, da bi ga najbolj veselila ura.

»Ej, kako bi jo varno hranil v svojem žepu! Tudi med tednom bi jo jemal s seboj na pašo, potem bi ne bil nič več odvisen od solnce in drugih znamenj, kdaj je treba zbrati živinico in jo pogoniti domov. Ne, potem bi vedel točno vsak trenutek, koliko je ura in marsikak kmet ali pa drvar, ki bi ga peljala pot preko Lepih njiv, bi zaklical od daleč s pota: »Hej, fantič, li veš koliko je ura?...«

Tinček pa se je pri tistem namuznil od sreče. Videl se je že v duhu, kako

sega v žep, malomarno vleče iz žepa uro cilindrico, pogleda na kazalce in kliče preko travnika: »Stric Matjaž! Zdajle je na moji uri pol enajstih...«

V hipu pa je Tinček od strahu pobledel... »Jej, to bi bilo preveč lahko miselno, da bi takole vpil tja v dan, da imam pri sebi uro. Danes je svet hudoben. Večkrat vidim, da korakajo preko Lepih njiv, nato na sedlo Preveke in naprej po poti v dolino ljudje čudnega obraza. Gotovi so med njimi tudi tatovi. Znal bi se mi zgoditi kaj slabega, če bi začul tak pohajč, da imam pri sebi uro. Daleč naokrog ni nikogar, ki bi mi priskočil na pomoč, če bi me napadel tak rokovernjak in moja ura cilindrica bi se kmalu znašla v tujem žepu.«

Tako je modroval samotni pastirček. Pa je Tinček spet predjal roke pod glavo in se je domislil svojega zaveznika. Nastavil je roko na usta, zažvižgal je v hrib in zavpil: »Pazi!« in že se je veselo privaril od črede njegov zvesti spremljevalec pes Pazi in se mu je dobrikal okrog nog in rok, prijateljsko ga je polizal tudi preko lic.

Tinček ga je radostno pritisnil k sebi, potrepljal ga je po hrbtu in mu je dejal: »Kaj, Pazi, midva se ne bojiva nikogar! To boš skočil na potepuha, ki bi si zaželel moje ure. Prijel ga boš za vrat in potlačil k tlom, jaz pa ga bom namahal s kolom in nikoli več se ne bo pridaniču zahotelo moje ure...«

Tinček je nato vstal, krenil je za čredo in pod starim hrastom je obstal. Zatrobil je v rog in ovce so se začele obračati k hrastu. Od tam je pobič opazoval svoje bele prijateljice, strmle je v jasno nebo in poslušal neugnane ptičke, ki so čivkale in godle v pozdrav solncu in jasnemu dnevu.

»Na Lepih njivah je najlepše!« je rekel Tinček po kratkem premisleku. »Ampak na birmi bo pa še lepše.« je zaključil modrovanje mladi fantič.

Na tisto pa Tinček spočetka niti pomislil ni. Za birmo je treba botra in Rovanova gospodinja in gospodar sta si belila glavo, kako naj uredita, da bo imel tudi njihov rejenec svojega botra. Pastir Tinko je bil sirota. Nikoli ni po-

znal niti očeta, niti matere. Le nekaj dni je bil star, pa so ga našli — kakor nekoč Mojzesa — povitega v cunje in shranjenega v košarici. Drobní črviček je cvilil in jokal, prinesli so ga nato na občino k Sv. Miklavžu in tako je postal mali fantiček najdenček. Županstvo ga je oddalo v rejo kmetu Rovanu na Presko, ki so ga imeli kakor za svojega in je rasel odtlej med ostalo Rovanovo deco, jedel in spal, nekaj zadnjih let pa so mu prepustili pašo drobnice. Župnik Jernej je silil, naj že vendar sporoče ime Tinkovega botra, Rovani in Rovanka pa sta zaman ugrabala, kdo naj bi šel malemu pastirju vezat birmo. Vprašala sta sicer že tega in onega, pa se je vsakdo zgovoril, da je bil boter že lani, drugi pojde tudi letos, tretji se je izgovarjal na slabe čase in pičle zaslužke in na prevelike stroške, ki jih zahteva taka čast. Tinko je bil že kaj klaverne volje, ker še ni imel botra in se je birma že močno približavala. Svoje težave je zapupal domačemu hlapcu Jeretu, ko sta šla z vozom po nastilj. Čeprav je bil Jure skop možak, že precej v letih in malce naglušen, se mu je zasmilil pastirček. Tinko niti ni na to pomislil, da bi se znal Jure ponuditi za botra. Zato ga je pogledal z izbuljenimi očmi, ko mu je del stari mož kar sam od sebe? »Nič ne maraj zato, če še nisi našel botra... Ti pa bom šel botrovat jaz...«

Radosten smehljal je prešel preko pastirčkovega obraza in od veselja je zaukal. Krepko je prijel strica Jureta za roko in mu jo je hvaležno stisnil. Tudi Jureta je prevzelo fantovo ganotje, pobožal ga je s svojo raskavo roko po laseh in mu dejal: »Kar potolaži se, vse bo urejeno. Kar sem dejal, bom držal.«

Ves vesel je pritekel ob povratku z gozda Tinko k Rovanovi mami, kakor je klical gospodinjo, in ji je povedal veselo novico, da že ima botra. Tudi njej se je odvalil kamen skrbi.

Naslednji dan je Tinko bolj tekel kakor pa hodil v dolino k Sv. Miklavžu, da pove župniku Jerneju veselo vest, o botru Juretu.

• • •

Napočil je zaželeni dan! — Birmal K Sv. Miklavžu so prišli dolinci, k fari so pritiskali tudi hribovci. Sv. Miklavž je bil kakor prenovljen. Na kon-

cu vasi, od koder je imel priti gospod škof, so postavili več mlajev in so jih okitili s pisanim papirjem. Preko ceste so potegnili slavalok z napisom: »Pozdravljen povsod — najvišji gospod!« Vse hiše so bile v zastavah. Ze zarana je bil določen sprejem. Prostor pred cerkvijo je napolnila šolska mladina z zastavo, prišli so gasilci in druga društva, župan in ostali odličniki. Rado vednega prebivalstva se je kar trlo. Najbolj se je tresla Petelinova Mimica, ki je držala v rokah velik šopek cvetja in je bila določena, da pozdravi gospoda škofa s pozdravno pesmico. Znala jo je gladko, saj je bila na vsej šoli najboljša učenka. V trenutku, ko so počili na hribu topiči in so zazvonili v cerkvenem stolpu zvonovi, je šel glas od ust do ust: »So že tu!« Poveljnik gasilcev gostilničar Nace Podržaj se je zravnal in je ukazal zatrobiti pozdrav.

Pastirček Tinko se je vzdigoval na prste, da bi videl čim več. Predstavljal si je, da se bo pripeljal škof s tako kapo, kakor jo nosi sveti Miklavž, pa se mu je zdelo kar za malo, ker gospod škof niso bili v zlatem plašču niti v visoki škofovski mitri, kakor pravijo škofovemu slavnostnemu pokrivalu. K vozu so pristopili župnik Jernej in drugi in so izrekli došlemu gospodu pozdravnice. Kakor je v takih prilikah navada, so ga tudi v Sv. Miklavžu »polomili.« Tinko je vlekel vse na oko in uho. Strmel je v prijaznega gospoda škofa, ki je imel za vsakega prijazno besedo. Poveljnika gasilcev je potrepljal po ramenih, in vzradošeni Nace Podržaj je v zadregi tako močno salutiral, da mu je odletela po tleh — čepica. Tudi mala Petelinova Mimica se je slabo odrezala. Tako se je ustrašila gospoda škofa, da ni spravila iz sebe niti besede. Jecljala je in si je grizla ustnice, potem pa je bušnila v jok... Kaplan, gospod Mirko, ki je naučil Mimico pozdravno pesmico, se je prestopal z noge in na nogo, nato je kar sam odvezl Mimici šopek in ga je položil gospodu škofu v roke. Gospod škof, vaje takih prizorov, je pobožal Mimico po ličkih in je bila s tem mučna zadrega poravnana. Najbolj je bila Mimičine nezgode vesela gospa Markičeva, najhujša nasprotnica Petelinovih, in je pozneje trdila, da bi se njena Marjanca vse drugače in boljše odrezala in bi ji ne skočil v

usta »knedelj«, ko bi zagledala toliko gospodo.

Tinko je užival, saj se mu je zdelo preimeno, takih slavnosti ni bilo na Preski še nikoli.

Po skončanem sprejemu so se za pletlo uro ljudje raztepli, preden se bo začela sv. maša, pridiga in nato birma. Tinko je poiskal botra Jureta. Stopila sta po trgu, ogledala sta si številne stojnice, ki so jih postavili kramarji iz različnih krajev. Ojoj, koliko dobrot so hranile te stavbe s platnenimi strehami. Tinku so se pasle oči po najbolj vabljivih predmetih. Ko sta stopala mimo stojnic, si je vsepovsod kaj pozelel. Seveda le v srcu, tiho in skrivnostno. Boter Jure ga je vlekel mimo stojnic za roko, da se ne bi v gneči izgubil. Bal se je menda tudi, da se ne bi birmanec ustavil in si kaj tudi na glas pozelel. Skopuškem starcu so se zdeli že stroški, za novo fantovo obleko dovolj visoki.

Tinko je ogledoval tu orgljice, tam nožičke, pa različno pecivo, nove klobuke, različne povestne knjige, pa dežnike, čevlje in še to in ono, pa sto drugih stvari, ki so jih imeli zgovorni kramarji.

»Tu pa se bova menda ja ustavila«, je pomislil fantiček, ko sta došla do stojnice gosposkega urarja, ki je imel okrog sebe precejšnje družino birmancev in botrov. Ogledovali so ure in verižice. Botri so grajali ure in cene, zgovorni prodajalec pa je hvalil blago in nizke cene.

»Poglejte boter! Kako imajo tu lepe ure!« je zadržal Tinko strica Jureta. Možak pa je nekaj zamomljal v brado in je potegnil za roko fantička naprej. Črna senca je spreletela Tinkov obraz. »Ali ne bom dobil ure?«, se je tisti hip ustrašil. Poizkusil je srečo še enkrat. S prosto roko je pokazal proti stojnici: »Boter, kako tam kupujejo ure!...«

»Naj le kupujejo...«, se je odrezal stiskavi mož. »O, jaz sem ti pripravil drugačno presenečenje. Naj bo, storim ti ga že sedaj, na tu imaš darilo. Poglej ga in ga dobro shrani.« Iz žepa je izvlekel nekaj v papir zavito in je položil Tinku na dlan. Skozi papir je začutil Tinko, da je darilo debelo in okroglo.

»Ura je to!«, je dejal ves blažen. Hitel je odvijati papir. V zavitku sta bila dva petdesetaka.

»Kaj, to je moje?!«, je vprašal Tinko z negotovim glasom.

»Kakopak, to je tvoje, shrani jih in pazi na dovce. Ko boš večji, si boš kupil, kar boš najbolj rabil.«

»Lahko tudi uro?«, je hlastnil fantič.

Z dobrodušnim obrazom je dostavil stric: »Tudi, če jo boš rabil.«

Močno potolažen, da si bo pa uro kasneje sam kupil, je krenil nato presrečni Tinko z botrom nazaj v cerkev. Dolgo sta se morala drenjati, da sta našla prostor. Močno so ga že bolele noge, preden je bilo vse pri kraju. Ne pozaben mu bo ostal spomin na trenutek, ko se mu je približal škof s številnim spremstvom in se je malega birmanca le rahlo dotaknil... nobene bolečine ni čutil, kakor so mu doma grozili.

Predn sta se vrnila domov, je povedel boter svojega fanta še v gostilno, kjer je naročil za Tinka krožnik juhe z nudeljmi, kar so cenili pri Rovanovih v Preski za najboljšo jed na svetu. Boter si je prižgal debelo cigaro, naročil si je tudi vrček piva, ki ga ni imel doma nikoli, kadar pa je prišel v dolino si ga je vedno privoščil v svetlem spominu na tiste čase, ko je v velikem mestu služil vojake in se je kdaj pa kdaj okrepčal s čašo piva. V dokaz posebne naklonjenosti in zaradi velikega praznika, ki ga je bil deležen birmanec, mu je boter ponudil čašo in mu je velel naj spiže pene. Tinko, nevajen take pijače, je hlastal pene in se mu je zdelo močno imenitno da mu postreže boter celo s tako pijačo, ki je sicer ni še nikoli mlaskal.

»Pa je le boljši tale boter Jure kakor so menili drugi,« je pomislil Tinko. Rovanova dekla Martina mu je pripovedovala, da je stari Jure skopuški mož in bo stiskav tudi na birmi. »Najslabšega botra si si izbral,« mu je čebljala dekla Martina vse te dni pred birmo, ko se je zvedelo, da pojde Jure Tinku za botra. Tinko je že nekajkrat obžaloval, da mu bo Jure za botra, ko pa se je spomnil, da je sirota in ni našel nobenega drugega, ki bi hotel prevzeti botrovanje in neprijeten strošek, se je potolažen vdal v usodo.

Jure je naročil še drugi in tretji polič penaste pijače. Vselej je velel fantičku, da je spil pene. Pijača je stopila možu v redke lase, postal je zgovoren in je pripovedoval, kako je bilo to...

krat, ko je bil sam na birmi. Takrat so imeli vse drugačne navade. Jure je moral biti tisti dan pijan. Slab je bil oni boter, ki ni upijanil birmanca. Pa so nastopili proti taki neumni navadi duhovniki in učitelji in je prav, da je ni več. Jure se je spominja še dobro, kako mu je bilo potem hudo in se mu je preobračal želodec, da je bil teden dni bolan po pijači, ki mu jo je boter nalival in silil.

* * *

Sredi popoldneva so se pričeli odpravljati gostje na svoje domove. Tedaj je vstal tudi Jure, namignil je birmancu Tinku in mu dejal: »Zdaj pa le pojdiva, da prideva do večera domov na Presko.

Strica Jureta je pijača zanašala, ko sta stopala od Sv. Miklavža po dolini in nato naprej v klanec proti Rovanovi domačiji.

Preden sta dospela do Goličave, kjer je sredi pota mal gozdič, se je Jure ustavil in povprašal: »No, fant, ali imaš še denar?«

»O, seveda, boter!, se je fant hvaležno odrezal. Tu le v žepu ga imam, ves čas stiskam v rokah svetla kovanca. Sam sebi se zdim, najbolj bogat človek na svetu. Tolikega denarja še nisem imel svoj živ dan.«

»Vidiš, fante, kako sem dober.«, se je spet ustavil boter in je kimal z glavo in pritrdjeval z roko.

Nato sta stopila spet dalje. Jure je spet ustavil korak in dodal.

»Kar bojim se, da ti ne bo kdo splel denarja. Danes je svet hudoben, kaj lahko bi ti kdo ukradel novce in ti boš brez beliča. Veš kaj, daj mi jih nazaj... Jaz, ki sem zdaj tvoj boter, ti jih bom čuval. Ko jih boš rabil, pa se oglasi in ti jih bom vrnil«...

Tinko se ni upal ugovarjati. S tresočo roko je segel v žep in je počasi, kakor bi si jih kradel, izročil denar Juretu.

Nato sta molčala vso pot. Tinčka je kar dušilo v prsih. Slutil je, da je Juretovo darilo zanj izgubljeno. Tako nekako so mu pravili že drugi. Jure je tako skopuški, da vzame nazaj še tisto, kar je komu kdaj daroval.

Ko je prišel fantič domov, je klaverno zlezal v hlev, kjer je imel ležišče. Dolgo se je premetaval v slami, preden je zaspal. Ponoči je imel hude sanje, da ga boter Jure tišči za vrat in mu jemlje denar, sam pa se brani in hoče

vpiti na pomoč, pa ne spravi iz sebe nobenega glasu.

Neprespan je pognal drugi dan drobnico na pašo. Vse drugačne volje, kakor one dni, ko je sanjal o uri, je božal najmlajšo ovčko Murčko. Psa Pazija je stiskal k sebi. Saj je čutil, da so ta bitja še najbolj njegova.

Ko ga je ob povratku vprašala služkinja Martina: »No, Tinko, koliko je ura, poglej no, pa mi povej...«, je fant zakril obraz v roke in zaplakal.

»Kaj ti nisem prav pravila o skopuškem Juretu«, je kakor v zmagovalju zrasla Martina. Zadel je na glavo prazen škač in je stopila k studentu.

Omotičen se je opotekel Tinko v kamro.

Pred skrinjo je klečal Jure. Tinko je čul kako žvenklja s kovanci. Ko pa je začul Jure, da je nekdo odprl vrata, je spustil pokrov in previdno zaklenil ključavnico.

Solznih oči je odšel pastirček Tinko na dvorišče.

V ogradi so zabljajale ovce, njegove prijateljice.

Preko dvorišča je priskakljal Pazi, povzpel se je na zadnje noge, sprednje pa je položil Tinku na ramena. Fantiček je privil vneta tovariša k sebi in ga je hvaležno potrepljal.

Še bolj vdano se je privil pes k svojemu mlademu gospodarju, strmel je vanj in ni razumel, čemu ima njegov dobri Tinko solze v očeh...

Mamica:

Mihec in Muhec

Mihec in Muhec gresta mimo travnika, kjer se pasejo voli.

»Poglej na travnik,« kaže Muhec.

»Ali vidiš vole?«

»Seveda jih vidim,« pritrdi Mihec.

»Prav, če jih vidiš Zdaj mi pa povej, kaj bi nastalo, če bi pred te živali stopil še ti.«

»I, kaj bi nastalo —. Potem bi bila pač skupina volov s pastirjem, menda.«

»Nisi uganil!«

»Kaj pa drugega?«

»Poslušaj! Kjer so voli in še ti spredaj, potem nastane iz vsega skupaj — lep, ljubljanski park!«

»Oho! Kako neki?«

»Kar takole! Glej, tam so voli. Zdaj pa še ti spredaj, pa imaš ti — voli, torej: Tivoli.«

Manica:

Andrejček gre k birmi

Izmed številnih birmancev je bil Andrejček eden izmed najmlajših, toda vkljub temu ta fantiček ni bil kar si bodi, o, tisto pa ne. V šoli je bil poslušen, tudi doma mu ni bilo kaj reči, kar pa je posebno vredno omeniti: bil je v zboru malih harmonikarjev in — premislite — celo med solisti. Kaj takega —! Pa kako je igral, igral..!

Zadnji teden pred Binkoštni se je često sestajal tudi z drugimi fantiči, ki so se istotako kakor on pripravljali na birmo. I, seveda, ko se je pa treba toliko porazgovoriti. O botrčkih, o vozovih, o darilih in še drugega nič koliko.

Ko so prišle na pomenek tudi ustne orgelce, katere mora dobiti vsak birmanček, se je Andrejček skrivnostno nasmehnil. Nekaj je ugibal, nekaj je mislil, a povedati ni hotel nič.

Toda na binkoštno nedeljo je pa samo od sebe prišlo na dan tisto, kar se je tedaj skuhalo v njegovi mladi glavici.

Konj je bil že naprežen, tudi boter je že sedel na vozu, Andrejčka pa še od nikoder.

»Kje pa tičiš, Andrejček,« zakliče mati.

»Že grem,« se začuje otroški glas in takoj nato prihiti iz svoje sobice Andrejček, ves v novi obleki in držeč v rokah svojo ljubo — harmoniko.

»O, hej,« se začudi boter. »Kaj naj pa to pomeni? Saj menda ne greva na ženitovanje.«

»Andrejček, ali si znorel,« ga med smehom pokara mati. »Daj harmoniko meni in skoči brž na voz!«

Vedno možati Andrejček zdaj milo zaihti:

»Če drugi birmanci smejo med vožnjo igrati na orgelce, zakaj bi ne smel jaz na harmoniko, kar je vendar veliko lepše. Samo nevoščljivi ste mi, uhu —u—uu...!«

»Ne govori neumnosti,« ga posvari mati. »Kar ne gre, pa ne gre. Boš že potem igral, ko boš spet doma!«

»Fantiček moj, le ubogaj mater, le! Za godbo bo še časa dovolj. Še danes se boš toliko nagodel, da boš zadovoljen,« ga tolaži boter in ga vzdigne k sebi na voz.

In harmonika je ostala doma. Oh, pa

tako bi se bil postavil z njo pred vsi mi drugimi birmanci. Ali ni škoda?!

Toda končno se je Andrejček le potolažil. Saj je bil njegov boter tako

radodaren. Izkazal mu je po mestu toliko lepšega in zanimivega, kupil mu je toliko sladkega, da je dečko slednjič pozabil na svojo harmoniko, ki je bila, kakor je ugotovil njegov učitelj, že precej obrabljena in razglašena.

Ko potem doma posedejo okrog mize, zakliče boter:

»Andrejček, zamiži!«

Fantič, vaje ubogati, takoj zatisne oči.

»Zdaj pa poglej!«

Ko Andrejček odpre oči, ne manjka dosti, da ga od veselja ne zadene kap. Kaj pa mislite — na mizi, tik pred njim se blišči čisto nova, prelepa — harmonika.

Vsi prisotni se iz srca radujejo nad srečo malega Andrejčka. Boter pa vpraša šegavo:

»No, birmanček moj, ali si še kaj hud name?«

»O, mo—moj ljubi, zlati, predobri botrček,« jeclja Andrejček ves blažen in hiti objemati in poljubljati svojega dobrotnika.

Stana Vinšek:

Šaljivka

Doma okrog poglejmo
in malo še čez plot,
pripravimo si vrečo
in hajdimo na pot!

Jajce da nam jajčke,
Slivnica pa sliv,
Zaječar da zajčke,
Koprivnica kopriv.

Kozje da kozličke
in Koriba rib,
konjičke da Konjice
in Šibenik da šib.

Črešnjevec da črešnje
to pač ve že vsak,
Hrušica da hruške
in Makole da mak.

V Račjem, tam so račke,
v Leskovcu je les,
v Mačkovcih so mačke,
v Kresnicah pa je kres.

V Kostanjevici kostanj
za dinar je in pol,
na Polževem so polžki,
v Solinu pa je sol.

Na Vranskem, tam so vrane
in v Mednem, tam je med,
mi gremo čez Poljčane
si Sladko goro vzeti!

Sedaj pa dobro srečo,
še pojdemo drugam,
ko izpraznimo vrečo
pa pridemo spet k vam.

Listnica uredništva

*Uganke in križanke iz zadnjih števil
so pravilno rešili:*

Mihaela Korent, uč. V. razr. osnovne šole v Trbovljah, Tanja Feigel, uč. VI. razr. v Ajdovščini, Medved Milan, uč. IV. razr. mešč. š. Brod 25 p. Št. Vid nad Ljubljano, Blagotinšek Miloš, uč. II. razr. deške mešč. šole v Celju, Bradaška Cvetka, dijakinja I. b. razr. II. drž. real. gimn. v Ljubljani, Jelica Pristavec, uč. III. razr. v Iški vasi, Udovič Slavko, uč. IV. razr. v Bohinjski Bistrici.

★

T. T. učitelj: Do konca leta smo založeni z vodilno povestjo. Ali hočeta počakati do prihodnjega leta?

★

S. R. Lj.: Na žalost smo z rokopisi tako založeni, da ne moremo sprejeti Vaše pravljice.

★

Vsem sotrudnikom: Za odgovor je treba priložiti znamko. Rokopisov ne vračamo, kakor opozarja »Jutro« vsak dan v desnem kotu naslova.

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 16 zlogov: al, br, ca, deb, glez, kev, lo, nat, nis, ov, pe, red, se, te, tna, vo, 8 besed pomena: 1. ptič; 2. povrtnina; 3. evropsko gorstvo; 4. sport; 5. del narodnega predstavništva; 6. podstavek pri sekanju; 7. ptič; 8. domača žival — da bodo dale začetne črke od zgoraj navzdol sožitje med ljudmi, ki je idealno, če ga v trenutkih preizkušnje potrdi, kar bodo dale končne črke od zgoraj navzdol.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. oko; 4. Suvobor; 7. detel; 8. sod.

Navpično: 1. oves; 2. Kotor; 3. obed; 5. ud; 6. ol.

Rešitev zlogovnice

dobrota — nesreča